

INFORMATOR

POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY
RODZINIE W MILICZU

**ULGI I UPRAWNIENIA
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOŁOŃCZOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

www.pcprmilicz.pl

Spis treści

I WSTĘP	3
II. ORZECZNICTWO RENTOWE I POZARENTOWE	3
2.1 Orzecznictwo niezdolności do pracy dla celów rentowych	3
2.2 Orzecznictwo o stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych	4
III. UPRAWNIENIA PRACOWNICZE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	6
3.1. Czas pracy osoby niepełnosprawnej	6
3.2. Dodatkowa przerwa	7
3.3. Dodatkowy urlop	7
3.4. Zwolnienie od pracy	7
3.5. Uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym	7
3.6. Zwolnienie na wykonanie badań, zabiegów oraz w celu uzyskania lub naprawy zaopatrzenia ortopedycznego	8
IV. ULGI I UPRAWNIENIA	8
4.1. Ulgi na przejazdy	8
4.2. Karta parkingowa	10
4.3. Zwolnienie od podatków lokalnych	11
4.4. Ulga w telekomunikacji	11
4.5. Ulgi radiowo - telewizyjne	12
4.6. Ulgowe bilety do muzeów	13
4.7. Ulga pocztowa	13
4.8. Ulga na cele rehabilitacyjne	13
V . POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE A OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE	14
5.1. Dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	14
5.2. Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	15
5.3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	15
5.4. Turnus rehabilitacyjny	16
5.5. Dofinansowanie usług tłumacza migowego:	17
5.6. „Aktywny Samorząd”	17
5.7. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	17
VI. UBEZWLASNOWNIENIE	18
VII. PRZYDATNE ADRESY	19

I WSTĘP

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osobami niepełnosprawnymi są osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności: **znacznego, umiarkowanego lub lekkiego**,
- o **całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy** na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przy czym osoba legitymująca się orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o:
  - całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji** – traktowana jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
  - całkowitej niezdolności do pracy** – traktowana jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
  - częściowej niezdolności do pracy** – traktowana jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności,
- o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem **16 roku życia**,
- wydanym przed **1 stycznia 1998 r.**, o ile nie utraciło mocy przed tą datą, kwalifikującym ją do jednej z grup inwalidów, przy czym orzeczenie o zaliczeniu do:
  - I grupy inwalidów** traktowane jest na równi z orzeczeniem o **znacznym stopniu niepełnosprawności**,
  - II grupy inwalidów** traktowane jest na równi z orzeczeniem o **umiarkowanym stopniu niepełnosprawności**,
  - III grupy inwalidów** traktowane jest na równi z orzeczeniem o **lekkim stopniu niepełnosprawności**,
- wydanym przed **1 stycznia 1998 r.**, o ile nie utraciło mocy przed tą datą, kwalifikującym ją jako osobę o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, przy czym:
  - osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny**, traktuje się jako zaliczone do **znacznego stopnia niepełnosprawności**,
  - pozostałe osoby** traktuje się jako zaliczone do **lekkiego stopnia niepełnosprawności**.

II. ORZECZNICTWO RENTOWE I POZARENTOWE

Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

- do celów rentowych** – orzecznictwo rentowe prowadzone przez lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), oraz komisje lekarskie ZUS, inne instytucje orzecznicze: lekarze rzeczoznawcy i komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), komisje lekarskie podległe MON lub ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
- do celów pozarentowych** – orzecznictwo pozarentowe prowadzone przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

2.1. Orzecznictwo niezdolności do pracy dla celów rentowych

Podstawa prawna:

- ustawa z dn. 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.),*
- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. z 2004 r., Nr 273, poz. 2711 z późn. zm.).*

Orzekaniem o niezdolności do pracy do celów rentowych zajmują się **lekarze orzecznicy** Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Lekarz orzecznik ocenia stopień niezdolności do pracy. Wydaje on orzeczenie, na podstawie którego ZUS podejmuje decyzję w sprawie świadczeń rentowych. Osoba ubiegająca się o rentę z tytułu niezdolności do pracy składa **wniosek o rentę** we właściwym terenowo oddziale ZUS.

Lekarz orzecznik wydaje orzeczenie o niezdolności do pracy.

Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy lekarz orzecznik bierze pod uwagę:

- stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia sprawności w wyniku leczenia i rehabilitacji,
- możliwość wykonywania dotychczasowej lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę m. in. dotychczas wykonywaną pracę, wykształcenie, wiek.

Lekarz orzecznik kwalifikuje osobę jako:

- **całkowicie niezdolną do pracy oraz samodzielnej egzystencji**
- **całkowicie niezdolną do pracy**

Za całkowicie niezdolną do pracy uznawana jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

- **częściowo niezdolną do pracy**

Osoba częściowo niezdolna do pracy to osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy, zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji orzekana jest jeżeli stopień naruszenia sprawności organizmu powoduje konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS przysługuje **sprzeciw do komisji lekarskiej** Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sprzeciw należy zgłosić przed upływem 14 dni od dnia otrzymania (doręczenia) orzeczenia lekarza orzecznika. Sprzeciw zgłasza się za pośrednictwem właściwej ze względu na miejsce zamieszkania jednostki organizacyjnej ZUS. Będzie to więc ta sama jednostka, do której zgłosiliśmy się na początku – składając wniosek o rentę.

2.2. Orzecznictwo o stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych

Podstawa prawna:

- *ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721)*
- *rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., Nr 139, poz. 1328 z późn. zm.),*
- *rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r., Nr 17, poz. 162 z późn. zm.).*

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności do celów pozarentowych wydają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Zespół orzeka na wniosek:

- osoby zainteresowanej,
- przedstawiciela ustawowego tej osoby.

Na podstawie jakich dokumentów jest wydawane orzeczenie

Wniosek o wydanie orzeczenia powinien zawierać: imię i nazwisko wnioskodawcy, datę urodzenia, adres zamieszkania, numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, cel uzyskania orzeczenia, uzasadnienie wniosku (czyli określenie sytuacji społecznej i zawodowej, informacje o tym, czy osoba ta ubiegała się poprzednio o ustalenie niepełnosprawności i czy pobiera świadczenia z ubezpieczenia społecznego).

Poza tym wymagane są:

- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się wnioskodawca (powinno być wydane nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku),
- inne dokumenty, w tym medyczne, umożliwiające ocenę stopnia niepełnosprawności.

Kiedy wniosek dotyczy uzupełnienia orzeczenia o niezbędne wskazania, bez których dana osoba niepełnosprawna nie może skorzystać z jakiegś ulgi, dołącza się do niego posiadane orzeczenie.

Jeśli osoba posiada ważne orzeczenie, np. o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów lub orzeczenie o niezdolności do pracy, stopień jej niepełnosprawności określa się na podstawie przedłożonych orzeczeń.

Wnioskodawca bierze udział w posiedzeniu składu orzekającego. O jego terminie jest powiadamiany najpóźniej na 14 dni przed wyznaczoną datą posiedzenia. Podczas posiedzenia przeprowadza się badanie – ocenę stanu zdrowia. Jeżeli osoba zainteresowana nie może uczestniczyć w posiedzeniu składu orzekającego z powodu długotrwałej i nierokującej poprawy choroby, uniemożliwiającej osobiste stawiennictwo, potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim, badanie przeprowadza się w miejscu pobytu tej osoby. Ocena stanu zdrowia może być również przeprowadzona bez badania, jeśli lekarz - przewodniczący składu orzekającego uzna posiadaną dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania takiej oceny.

Wniosek jest rozpatrywany nie później niż w ciągu 1 miesiąca od dnia jego złożenia. W przypadkach bardziej skomplikowanych wniosek jest rozpatrywany nie później niż w ciągu 2 miesięcy od daty złożenia wniosku.

Powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności wydaje orzeczenia o:

- **znacznym stopniu niepełnosprawności** – zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- **umiarkowanym stopniu niepełnosprawności** – zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,
- **lekkim stopniu niepełnosprawności** – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Zespół wydaje również orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień (w przypadku osób posiadających już prawomocne orzeczenie o inwalidztwie lub niezdolności do pracy). Korzyści płynące z posiadania takiego orzeczenia podajemy w dalszej części tekstu.

Orzeczenie o znacznym albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie stanowi przeciwwskazania do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy, oczywiście pracodawca musi wówczas zapewnić odpowiednie warunki pracy, uwzględniające potrzeby wynikające z niepełnosprawności. Warunki takie powinny być potwierdzone opinią Państwowej Inspekcji Pracy. Osoby niepełnosprawne mogą również podejmować zatrudnienie w formie telepracy.

Zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności zajmują się również orzekaniem o niepełnosprawności dzieci do lat 16. Zespoły orzekają na podstawie opinii (dokumentacji medycznej) wydanej przez lekarza.

Definicja niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Posiadanie orzeczenia wydanego przez zespół ds. orzekania o niepełnosprawności pozwala korzystać z następujących form pomocy, bądź uprawnień:

- w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia – możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia, np. w zakładach pracy chronionej, zakładach aktywności zawodowej (oczywiście nie oznacza to, że osoby niepełnosprawne mogą pracować wyłącznie w warunkach pracy chronionej),
- możliwość korzystania ze szkoleń (w tym specjalistycznych),
- podleganie przywilejom pracowniczym osób niepełnosprawnych (np. prawo do dodatkowych urlopów, przerw w pracy),
- z ulg np. podatkowych, komunikacyjnych, zwolnienie z opłat radiowo-telewizyjnych (abonamentu), na podstawie odrębnych przepisów,
- w zakresie rehabilitacji np. możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej,
- z zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- z uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego i innych świadczeń (np. dodatków do zasiłku rodzinnego związanych z niepełnosprawnością).

Legitymacja

Orzeczenie jest podstawą korzystania z ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym. Potwierdzeniem posiadania orzeczenia jest legitymacja osoby niepełnosprawnej. Organem uprawnionym do jej wydania jest starosta. **Wniosek o wydanie legitymacji osoba zainteresowana składa we właściwym dla jej miejsca zamieszkania**

powiatowym zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności. Druk wniosku udostępnia zespół.

Ważne: legitymacja wydawana jest tylko i wyłącznie na podstawie orzeczenia wydanego przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Odwolania

Odwolanie od orzeczenia powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności przysługuje do **wojewódzkiego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności**, w terminie 14 dni od daty doręczenia. Odwołanie składa się **za pośrednictwem** powiatowego zespołu, który przekazuje je wraz z aktami do wojewódzkiego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności.

Od orzeczenia wydanego przez wojewódzki zespół przysługuje odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem organu, który wydał orzeczenie tzn. wojewódzkiego zespołu.

III. UPRAWNIENIA PRACOWNICZE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

3.1. Czas pracy osoby niepełnosprawnej

Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych. Czas pracy osoby z niepełnosprawnością nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo (art. 15 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Od dnia 1 stycznia 2012 r. ta norma czasu pracy dotyczy wszystkich pracowników niepełnosprawnych (posiadających orzeczenie o lekkim, umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności).

Osoby niepełnosprawne o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności będą mogły skorzystać ze skróconej normy czasu pracy (maksymalnie 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo), pod warunkiem, że przedstawią pracodawcy zaświadczenie o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy (art. 15 ust. 2 wspomnianej ustawy).

Zaświadczenie jest wydawane przez:

- lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne pracowników lub też
- lekarza sprawującego opiekę nad osobą niepełnosprawną (tylko w przypadku braku lekarza medycyny pracy).

Skrócone normy czasu pracy, stosuje się od dnia przedstawienia pracodawcy wymaganego zaświadczenia. Oznacza to, że podstawowa norma czasu pracy (8 godzin dziennie i 40 godzin tygodniowo) będzie stosowana automatycznie, jeżeli do pracownika nie będą miały zastosowania krótsze normy czasu pracy wynikające z innych aktów prawnych lub postanowienia art. 16 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zgodnie z którym normy czasu pracy określone w art. 15 nie dotyczą:

- osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz
- sytuacji gdy, na wniosek osoby zatrudnionej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi na to zgodę.

Koszty badań lekarskich ponosi pracodawca, dotyczy to także kosztów dodatkowych badań, które okażą się niezbędne do wydania zaświadczenia o celowości stosowania skróconych norm czasu pracy. Należy podkreślić, że pracodawca nie ma obowiązku kierowania na w/w badania wszystkich swoich pracowników posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Obowiązek dotyczy tylko tych pracowników, którzy wyrażą chęć poddania się badaniom i wystąpią z takim wnioskiem.

Warto wiedzieć, że:

- lekarz nie jest zobligowany do wskazania wymiaru czasu pracy na jaki pracownik niepełnosprawny może być zatrudniony. Podstawowym celem wystawienia zaświadczenia jest wskazanie, że zastosowanie skróconych norm czasu pracy jest zasadne i celowe.
- termin ważności zaświadczenia określa lekarz, który je wydaje ponieważ przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie wprowadzają jednolitych zasad w tym zakresie.
- zgody lekarskie na niestosowanie art. 15 ustawy wydane przed 1 stycznia 2012 r. zachowują swoją ważność także po tej dacie. Pracownik, który nie chce, by wobec niego stosowano skrócone normy czasu pracy określone w art. 15 ust. 1 i 2 ustawy i uzyskał przed tą datą zgodę na podstawie art. 16 także po 1 stycznia 2012 r. nadal będzie

mógł świadczyć pracę w normach czasu pracy ustalonych z pominięciem art. 15 bez konieczności wykonywania dodatkowych badań lekarskich czy uzyskania ponownej zgody lekarza o której mowa w art. 16 ustawy.

3.2. Dodatkowa przerwa

Pracownik niepełnosprawny ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy, którą może wykorzystać na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas dodatkowej przerwy wynosi 15 minut i wliczany do czasu pracy. Jest to czas, który przysługuje niezależnie od przerwy określonej przepisami Kodeksu pracy, zgodnie z którym jeżeli dobowy wymiar czasu pracy pracownika wynosi co najmniej 6 godzin, to pracownik ma prawo do przerwy w pracy trwającej co najmniej 15 minut, wliczanej do czasu pracy.

Podstawa prawna:

- *art. 17 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721)*
- *ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. j. Dz. U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 z późn. zm.)*

3.3. Dodatkowy urlop

Pracownik, który posiada orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Zatem wymiar urlopu przysługującego osobie niepełnosprawnej o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ostatecznie wynosi:

- 30 dni - jeżeli pracownik jest zatrudniony krócej niż 10 lat,
- 36 dni - jeżeli pracownik jest zatrudniony co najmniej 10 lat.

Należy pamiętać, że prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego nie nabywa się z dniem uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności tylko dopiero po przepracowaniu 1 roku od dnia uzyskania wspomnianego orzeczenia (daty wydania orzeczenia).

Jeżeli osoba niepełnosprawna pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy to ilość przysługujących jej dni urlopu ustala się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy pracownika zgodnie z zasadami Kodeksu pracy.

Warto wiedzieć, że:

- urlop dodatkowy nie przysługuje pracownikom niepełnosprawnym, którzy na podstawie odrębnych przepisów korzystają z urlopu dodatkowego lub urlopu w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych (np. nauczyciele czy sędziowie).
- w przypadku utraty statusu osoby niepełnosprawnej lub zmiany stopnia niepełnosprawności na lekki pracownik nie traci przysługującego mu dodatkowego urlopu w danym roku kalendarzowym, w którym nastąpiła zmiana. Zmiana statusu pracownika powoduje utratę prawa do kolejnego dodatkowego urlopu (w następnym roku kalendarzowym). Przykład: Jeśli Pan Jan Nowak utracił status osoby niepełnosprawnej 30 czerwca 2011 r. to ma prawo do pełnego wykorzystania urlopu dodatkowego za ten rok kalendarzowy. Dopiero od 2012 r. utraci prawo do dodatkowych dni wolnych od pracy i będzie korzystał z urlopu wypoczynkowego na zasadach określonych w Kodeksie pracy dla osób pełnosprawnych.

Podstawa prawna:

- *art. 19 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721)*
- *ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. j. Dz. U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 z późn. zm.)*

3.4. Zwolnienie od pracy

Pracownik, który posiada orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:

- w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, jednak nie częściej niż raz w roku,
- w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

3.5. Uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym

Wynagrodzenie za czas zwolnień od pracy jest obliczany jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. Podstawą do jego wypłaty jest dokument potwierdzający pobyt pracownika na turnusie wystawiany przez organizatora turnusu, który należy przedstawić pracodawcy.

By skorzystać ze zwolnienia celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym należy przedstawić pracodawcy skierowanie na turnus rehabilitacyjny (wydawane na wniosek lekarza sprawującego opiekę nad osobą niepełnosprawną). Pracownik powinien dopełnić tego obowiązku w terminie umożliwiającym zachowanie normalnego toku pracy w miejscu pracy.

Łączny wymiar urlopu dodatkowego i zwolnienia od pracy w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym wynosi maksymalnie 21 dni roboczych w roku kalendarzowym. Osoba niepełnosprawna musi się zatem liczyć z tym, że jeśli w danym roku kalendarzowym wykorzysta 10 dni urlopu dodatkowego, to na udział w turnusie rehabilitacyjnym pozostaje jej tylko 11 dni. I odwrotnie – jeśli pracownik najpierw skorzysta z turnusu rehabilitacyjnego w wymiarze np. 16 dni, wówczas pozostaje mu tylko 5 dni dodatkowego urlopu wypoczynkowego.

Warto wiedzieć, że:

- urlop wypoczynkowy, urlop dodatkowy wypoczynkowy i zwolnienie od pracy to odrębne i niezależne od siebie uprawnienia, dlatego pracodawca nie może wymagać, by osoba niepełnosprawna wyjeżdżała na turnus np. w okresie urlopu wypoczynkowego.
- zwolnienie od pracy o którym mowa nie dotyczy osób skierowanych do sanatorium przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

3.6. Zwolnienie na wykonanie badań, zabiegów oraz w celu uzyskania lub naprawy zaopatrzenia ortopedycznego

Zwolnienie od pracy w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, oraz w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy oznacza, że nieobecność pracownika niepełnosprawnego jest usprawiedliwiona i nie musi on wykorzystywać urlopu wypoczynkowego by załatwić w/w sprawy. Warunkiem bezwzględnym skorzystania ze zwolnienia jest brak możliwości wykonania badań, zabiegów itd. poza godzinami pracy osoby niepełnosprawnej. Wynagrodzenie za czas zwolnień od pracy jest obliczany jako ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.

Warto wiedzieć, że:

- przepisy nie określają szczegółowych zasad udzielania przez pracodawcę zwolnienia, dlatego pracodawca ma prawo do ich zdefiniowania, dotyczy to zwłaszcza odpowiedniego udokumentowania. Przykładowo pracodawca ma prawo wymagać przedstawienia skierowania na zabieg czy badania,
- co do zasady zwolnienie przysługuje na czas trwania badań, zabiegów itp. Ustawodawca nie określił maksymalnego czasu zwolnienia przysługującego na wykonanie badań czy zabiegów.

Podstawa prawna:

- *art. 20 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721)*
- *rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 maja 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania zwolnień od pracy osobom o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym (Dz. U. Nr 100, poz. 927)*

IV. ULGI I UPRAWNIENIA

4.1. Ulgi na przejazd

Podstawa prawna (Dz. U. z 2012, poz. 1138)

Na podstawie ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, osobom niepełnosprawnym przysługują także uprawnienia do ulgowych przejazdów kolejowych i autobusowych. Wszystkie ulgi obowiązują tylko w 2 klasie pociągów, tylko w określonych kategoriach pociągów oraz na podstawie określonych rodzajów biletów (szczegóły te zawarte są poniżej, w opisach uprawnień wyróżnionych grup). Ulgi nie

dotyczą przejazdów pociągami EuroCity i InterCity w komunikacji międzynarodowej oraz przejazdów w komunikacji autobusowej ekspresowej.

Osoby uprawnione do ulgowych przejazdów w klasie 2 - na podstawie biletów jednorazowych - korzystające z przejazdu w klasie 1 zobowiązane są uiścić dopłatę w wysokości różnicy między ceną biletu w klasie 1, a ceną biletu w klasie 2 (chodzi o ceny biletów bez ulg). Korzystając z ulgi 100% należy zgłosić się do kasy biletowej po bezpłatny bilet.

Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (niezdolne do samodzielnej egzystencji, inwalidzi I grupy) mają prawo do:

- 49% ulgi w pociągach osobowych i autobusach PKS w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych,
- 37% ulgi w pozostałych pociągach PKP i autobusach PKS, również na podstawie biletów jednorazowych.

Do ulgi uprawnia jeden z dokumentów:

- wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidów,
- orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego lub komisji lekarskiej KRUS, stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- zaświadczenie ZUS lub KRUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- wypis z treści orzeczenia: wojskowej komisji lekarskiej, komisji lekarskiej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji albo Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefowi Agencji Wywiadu, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidztwa,
- legitymacja osoby niepełnosprawnej, stwierdzająca znaczny stopień niepełnosprawności, wystawiona przez uprawniony organ.
- legitymacja emeryta - rencisty wojskowego z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa,
- legitymacja emeryta - rencisty policyjnego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Ministrowi Sprawiedliwości albo Ministrowi Obrony Narodowej, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa lub stwierdzającym niezdolność do samodzielnej egzystencji,

Wszystkie powyższe dokumenty, z wyjątkiem legitymacji emeryta – rencisty wojskowego, oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej, okazuje się razem z dowodem osobistym lub innym dokumentem potwierdzającym tożsamość osoby uprawnionej.

- Osoby niewidome, nie będące osobami o znacznym stopniu niepełnosprawności (niezdolnymi do samodzielnej egzystencji, inwalidami I grupy), mają prawo do:
  - » 37% ulgi w 2 klasie pociągów PKP oraz w autobusach PKS, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych. Do ulgi uprawnia jeden z dokumentów (wymienionych powyżej, przy okazji omawiania uprawnień osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności) stwierdzających inwalidztwo, niezdolność do pracy albo niepełnosprawność z powodu stanu narządu wzroku.
- Opiekun lub przewodnik towarzyszący w podróży:
  - » osobie o znacznym stopniu niepełnosprawności (niezdolnej do samodzielnej egzystencji, inwalidzie I grupy), lub
  - » osobie niewidomej,

na podstawie jednego z dokumentów podopiecznego oraz biletów jednorazowych, ma prawo do 95% ulgi w pociągach PKP i autobusach PKS. Opiekun lub przewodnik, wg ustawy, musi być osobą pełnoletnią. Przewodnikiem osoby niewidomej może być też osoba, która ukończyła 13 lat, albo pies - przewodnik (wtedy również za psa ponosimy ulgową opłatę).

- Dzieci i młodzież niepełnosprawna oraz ich rodzice lub opiekunowie mają prawo do:
  - » 78% ulgi w pociągach PKP i autobusach PKS na trasie z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do: przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej,

w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny i z powrotem (dzieci na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych, rodzice lub opiekunowie - biletów jednorazowych).

Korzystający z ulgowych przejazdów są zobowiązani posiadać odpowiedni dokument potwierdzający niepełnosprawność:

1. dla dzieci i młodzieży uczęszczającej do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub innej placówki o charakterze oświatowym jest to:
  - legitymacja przedszkolna dla dzieci niepełnosprawnych,
  - legitymacja szkolna dla uczniów niepełnosprawnych,
  - legitymacja szkolna albo studencka wraz z jednym z dokumentów wymienionych poniżej - w punkcie 2.
2. dla dzieci i młodzieży nie uczęszczającej do szkoły (innych placówek z punktu 1):
  - orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej ZUS, stwierdzające niezdolność do samodzielnej egzystencji, całkowitą albo częściową niezdolność do pracy,
  - wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzającego zaliczenie do jednej z grup inwalidzkich,
  - legitymacja dokumentująca niepełnosprawność, wystawiona przez uprawniony organ.

Przy przejazdach do jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne dodatkowo, oprócz wymienionych dokumentów, wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie) określające:

- miejsce i termin badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej, lub na turnusie rehabilitacyjnym,
  - odpowiednio (w drodze powrotnej), potwierdzające stawienie się na badaniach, konsultacji, turnusie itp.
3. rodzice lub opiekunowie mogą korzystać z ulgowych przejazdów PKP lub PKS na podstawie wymienionych powyżej, w punkcie 1 i 2 dokumentów podopiecznych. Podróżując bez dziecka (po dziecko, po odwiezieniu dziecka) należy mieć zaświadczenie ze szkoły lub innej placówki, a w sytuacjach opisanych w ramce – również podane tam zaświadczenia/ zawiadomienia.

4.2. Karta parkingowa

Podstawa prawna:

Ustawa Prawo o ruchu drogowym z dnia 20 czerwca 1997 r. Dz.U.05.108.908. z późn. zm. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 30 marca 2004r. w sprawie wzoru karty parkingowej dla osób i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją tych osób (Dz.U.2004.67.616).

Karta parkingowa jest dokumentem o standardzie międzynarodowym, który obowiązuje nie tylko na terenie Polski, ale także w krajach Unii Europejskiej. Jednak w poszczególnych krajach członkowskich obowiązują odrębne przepisy wynikające z prawa drogowego dla danego kraju.

Kartę parkingową mogą uzyskać osoby posiadające ważne orzeczenia:

- o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- o lekkim stopniu niepełnosprawności, które w orzeczeniu posiadają kod R lub N

wraz ze wskazaniem (w punkcie 9 orzeczenia) spełnienia przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Ważne: Karty parkingowej nie można otrzymać na podstawie orzeczeń wydanych przez organy rentowe – Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Komisję ds. Rolnictwa, MSWiA.

Kartę parkingową wydaje osobie niepełnosprawnej starosta. Opłata za wydanie karty wynosi 25 zł.

W Miliczu w sprawie wydania karty parkingowej, powinniśmy się zgłosić do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Aby otrzymać kartę parkingową, należy złożyć następujące dokumenty:

- kserokopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (należy mieć ze sobą oryginał do potwierdzenia),
- kserokopię dowodu osobistego,
- fotografię (3,5 x 4,5 cm),
- na miejscu wypełnia się wniosek na odpowiednim formularzu,

- trzeba także uiścić opłatę skarbową w wysokości 25 zł (przy składaniu wniosku podawany jest numer konta bankowego, na które należy wpłacić kwotę).

Osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej, kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową ma prawo nie stosować się do niektórych znaków drogowych.

Przepis ten dotyczy również:

1. kierującego pojazdem przewożącego osobę o obniżonej sprawności ruchowej;
2. pracowników placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych pozostających pod opieką tych placówek.

Kartę parkingową należy umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, w miejscu widocznym umożliwiającym jej odczytanie.

Karta parkingowa potwierdza uprawnienia:

- do korzystania z miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób niepełnosprawnych
- do niestosowania się do następujących znaków drogowych:
  - » B-1 zakaz ruchu w obu kierunkach
  - » B-3 zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych
  - » B-3a zakaz wjazdu autobusów
  - » B-4 zakaz wjazdu motocykli
  - » B-10 zakaz wjazdu motorowerów
  - » B-35 zakaz postoju
  - » B-37 zakaz postoju w dni nieparzyste
  - » B-38 zakaz postoju w dni parzyste
  - » B-39 strefa ograniczonego postoju

Wzór karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych

4.3. Zwolnienie od podatków lokalnych

(Dz. U. z 2010 r., Nr 95, poz. 613 z późn. zm.)

Od 1 stycznia 2008 r., nie ma już podatku od posiadania psów, ale w to miejsce gminy mogą (ale nie muszą) wprowadzić opłatę. Z opłaty zwolnione są m.in. osoby zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności. Zwolnienie z opłaty dotyczy posiadania jednego psa. Za jednego psa nie muszą też płacić osoby samotnie gospodarujące w wieku powyżej 65 lat.

4.4. Ulga w telekomunikacji

(Dz. U. z 2004 r., Nr 171, poz. 1800 z późn. zm.)

Ustawa prawo telekomunikacyjne mówi o następujących obowiązkach, jakie mają świadczący usługi, w stosunku do osób niepełnosprawnych:

- obowiązek zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do świadczonej usługi powszechnej przez: oferowanie urządzeń końcowych przystosowanych do używania przez osoby niepełnosprawne, jeżeli używanie takiego urządzenia jest niezbędne do zapewnienia im dostępu do usługi powszechnej, oraz oferowanie udogodnień ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z usługi powszechnej (np. posiadanie w ofercie aparatów ze wzmacniaczem słuchawkowym, odpowiednie oznaczenie aparatów publicznych, umożliwiające korzystanie z nich przez osoby słabowidzące, takie ich umieszczenie aby były dostępne dla osób na wózkach, oznakowanie kart telefonicznych z myślą o niewidomych, przystosowanie placówek obsługujących użytkowników do potrzeb niepełnosprawnych czyli m. in. likwidacja barier architektonicznych, itp.),
- obowiązek ustalania ceny usługi powszechnej lub poszczególnych usług wchodzących w jej skład, tak aby uwzględniała ona możliwości ekonomiczne użytkowników końcowych lub odpowiadała ich potrzebom poprzez oferowanie różnych pakietów cenowych oraz sposobów korzystania z usług ze szczególnym uwzględnieniem konsumentów będących osobami niepełnosprawnymi.

Operatorzy telefonii stacjonarnej i komórkowej, wywiązując się z określonych przez ustawę obowiązków, oferują osobom niepełnosprawnym udogodnienia i ulgi w opłatach za usługi telekomunikacyjne. Szczegółów można szukać na stronach internetowych firm telekomunikacyjnych, lub dzwoniąc na prowadzone przez operatorów infolinie.

Rabaty w opłatach za usługi dla osób niepełnosprawnych w TP SA. przysługują:

- za przyłączenie do sieci telefonicznej w wysokości 50% ceny za przyłączenie,
- w abonamencie miesięcznym w wysokości 50% opłaty abonamentowej.

Podstawą do udzielenia rabatu jest zaświadczenie powiatowego lub wojewódzkiego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności. Do rabatów mają prawo tylko niektóre grupy osób niepełnosprawnych:

- w przypadku uszkodzenia wzroku – tylko gdy osoba ma orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności
- w przypadku uszkodzenia słuchu lub mowy – tylko gdy osoba ma orzeczony znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Opisywanych rabatów udziela się także:

- osobom niepełnosprawnym, które nabyły prawa do ulg opierając się na Rozporządzeniu Ministra łączności z dn. 21 października 1996 r. w sprawie określenia zakresu dostępu osób niepełnosprawnych do świadczonych usług pocztowych lub telekomunikacyjnych o charakterze powszechnym, a stopień niepełnosprawności orzeczony został na okres stały. W przypadku okresowego orzeczenia rabaty przysługują do upływu orzeczonego okresu niepełnosprawności.
- prawnym opiekunom osób niepełnosprawnych, przy czym rabat może otrzymać albo osoba niepełnosprawna uprawniona do uzyskania rabatu albo jej prawny opiekun.

4.5. Ulgi radiowo - telewizyjne

(Dz. U. z 2005 r., Nr 85, poz. 728 z późn. zm.)

Z opłaty abonamentu RTV zwolnione są:

- Osoby niepełnosprawne, z orzeczeniem o:
  - » I grupie inwalidztwa,
  - » całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji,
  - » znacznym stopniu niepełnosprawności,
  - » trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny,
  - » na podstawie orzeczenia właściwego organu orzekającego, albo orzeczenia właściwej instancji sądu uchylającego wcześniejszą decyzję organu orzekającego; osoby niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym przedstawiają też zaświadczenie o pobieraniu zasiłku pielęgnacyjnego;
- Osoby, które ukończyły 75 lat na podstawie dowodu osobistego;
- Osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne lub rentę socjalną – na podstawie decyzji właściwego organu wypłacającego świadczenia (np. urzędu gminy, ośrodka pomocy społecznej, oddziału ZUS);
- Osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu na podstawie jednego z dokumentów:
  - » orzeczenia o całkowitej głuchocie lub obustronnym upośledzeniu słuchu, wydanego przez właściwy organ orzekający,

- » zaświadczenia wystawionego przez zakład opieki zdrowotnej;
- Osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15%, na podstawie jednego z dokumentów:
  - » legitymacji Polskiego Związku Niewidomych lub Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej,
  - » orzeczenia stwierdzającego zaliczenie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku lub orzeczenia stwierdzającego wymagane uszkodzenie (ostrość wzroku nie przekracza 15%) wydanych przez właściwy organ orzekający,
  - » zaświadczenia wystawionego przez zakład opieki zdrowotnej.

Osoba zaliczona do jednej z wymienionych powyżej grup, traci uprawnienie jeśli zamieszkuje wspólnie (pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym) z co najmniej dwiema osobami, które ukończyły 26 rok życia i nie mają prawa do zwolnień.

Aby uzyskać zwolnienie należy przedstawić w urzędzie pocztowym w miejscu stałego pobytu odpowiedni, wymieniony powyżej, dokument oraz oświadczenie o spełnianiu warunków do uzyskania zwolnienia (także oświadczenie o niezamieszkiwaniu z dwoma osobami nieuprawnionymi). Zwolnienie od opłaty następuje od początku miesiąca, następującego po miesiącu, w którym przedstawiono odpowiedni dokument.

Opisane wyżej zwolnienia wylicza ustawa z 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych. Jednak do zwolnień uprawnione są również inne grupy, niewymienione w ustawie. Abonamentu nie płacą m.in. inwalidzi wojenni i wojskowi (ich uprawnienia zawarte są w ustawie z dn. 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, Dz. U. z 2010 r., Nr 101, poz. 648 z późn. zm.).

4.6. Ulgowe bilety do muzeów

(Dz. U. z 2008 r., Nr 160, poz. 994)

Wprowadzenie ulg w opłatach jest obowiązkiem muzeów państwowych. Ulgowe bilety mogą zakupić: osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami oraz renciści (w tym socjalnie), emeryci, osoby powyżej 65 r. życia, nauczyciele, studenci i uczniowie. Bezpłatny wstęp przysługuje dzieciom do lat 7. Osoby niepełnosprawne i renciści okazują legitymację rencisty lub legitymację dokumentującą niepełnosprawność.

4.7. Ulga pocztowa

(Dz. U. z 2008 r., Nr 189, poz. 1159z późn. zm.)

Osobom niepełnosprawnym przysługuje bezpłatna usługa doręczania listów, paczek i przekazów bezpośrednio do domu. Listonosz powinien również przyjąć od osoby niepełnosprawnej prawidłowo opłaconą przesyłkę (nie może to być przesyłka rejestrowana). Do powyższych udogodnień mają prawo osoby:

- z uszkodzeniem narządu ruchu powodującym konieczność korzystania z wózka inwalidzkiego,
- niewidome lub ociemniałe.

Zapotrzebowanie na usługę zgłasza się w urzędzie pocztowym właściwym dla miejsca zamieszkania lub u listonosza obsługującego nasz rejon.

Placówki pocztowe muszą być dostosowane do obsługi osób niepełnosprawnych, szczególnie niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich.

4.8. Ulga na cele rehabilitacyjne

Podstawa prawna:

- ustawa z dn. 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012r. poz. 361)

Do wydatków na cele rehabilitacyjne należą:

Są to następujące wydatki:

1. adaptacja i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
2. przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
3. zakup i naprawa indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych,
4. zakup wydawnictw i materiałów szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
5. odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.

6. odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.
7. opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa, w kwocie nieprzekraczającej 2280 zł.
8. utrzymanie przez osoby niewidome, o których mowa w punkcie 7, psa przewodnika, w kwocie nieprzekraczającej 2280 zł.
9. opieka pielęgniarstwa w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa.
10. opłacenie tłumacza języka migowego.
11. kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
12. leki – w wysokości stanowiącej nadwyżkę ponad kwotę 100 zł miesięcznie, jeżeli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo. Odliczyć można np. maści przeciwdoleźnowe dla osób długotrwale unieruchomionych.
13. odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne:
  - osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego,
  - osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa oraz dzieci niepełnosprawnych do lat 16 – również innymi środkami transportu.
14. używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne do lat 16, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne, w kwocie nieprzekraczającej 2280 zł. Mimo, że nie wynika to jasno z przepisów, można spotkać się z żądaniem urzędu skarbowego przedstawienia dokumentów poświadczających korzystanie z zabiegów leczniczo-rehabilitacyjnych.
15. odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
  - a. na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b. w zakładach, o których mowa w pkt 6,
  - c. na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży, o których mowa w pkt 11

Wydatki na cele rehabilitacyjne można odliczyć, jeżeli nie były finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), zakładowego funduszu rehabilitacji, Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo nie zwrócono ich podatnikowi w jakiegokolwiek innej formie. W przypadku, gdy wydatki były częściowo finansowane z tych źródeł, odlicza się różnicę pomiędzy poniesionymi wydatkami, a kwotą dofinansowania.

Osoba, której dotyczy dany wydatek musi posiadać jeden z dokumentów:

- orzeczenie o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (wcześniej było to odpowiednio orzeczenie zaliczające do I, II albo III grupy inwalidztwa),
- decyzję przyznającą rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową, albo rentę socjalną,
- orzeczenie o niepełnosprawności dziecka do 16 r. życia.

V. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE A OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

5.1. Dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Przedmioty ortopedyczne to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego (są nimi np.: protezy, kule, wózek inwalidzki i inne). Środki pomocnicze to takie środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź wręcz umożliwiają, funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym (są nimi np.: pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki, itp.).

O dofinansowanie z PCPR zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli średni miesięczny dochód,

w rozumieniu przepisów o zasiłkach rodzinnych za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku nie przekracza kwoty:

- a. 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- b. 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Wysokość dofinansowania z pcsr zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi:

- a. do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany,
- b. do 150% sumy kwoty limitu, o którym mowa w lit. a), wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit.

Osoby niepełnosprawne, zainteresowane uzyskaniem ze środków PFRON takiego dofinansowania, powinny złożyć w PCPR pisemny wniosek wraz z wymaganymi załącznikami. Wniosek dostępny jest w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Miliczu oraz na naszej stronie internetowej www.pcpmilicz.pl

Dofinansowanie oraz jego wysokość zależne jest od wysokości środków finansowych, jakie w danym roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekaze samorządowi powiatowemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

5.2. Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego

Ustawodawca stworzył możliwość dofinansowania ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, który jest niezbędny osobom niepełnosprawnym.

Osoba niepełnosprawna może uzyskać dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, jeżeli zachodzi potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu tego sprzętu – potwierdzona zaświadczeniem lekarskim oraz w/w sprzęt jest *niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych mających za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia, integracji społecznej* zgodnie z indywidualnymi potrzebami i możliwościami osoby niepełnosprawnej

O dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny mogą ubiegać się:

1. osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych podzielony przez liczbę osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:
  - 50% przeciętnego wynagrodzenia, na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej,
2. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosi do 60% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Osoby niepełnosprawne, zainteresowane uzyskaniem ze środków PFRON takiego dofinansowania, powinny złożyć w PCPR pisemny wniosek wraz z wymaganymi załącznikami. Wniosek dostępny jest w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Miliczu oraz na naszej stronie internetowej www.pcpmilicz.pl

Dofinansowanie oraz jego wysokość zależne jest od wysokości środków finansowych, jakie w danym roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekaze samorządowi powiatowemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

5.3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

O dofinansowanie ze środków Funduszu ww. tytułów (jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem) mogą ubiegać się:

1. na likwidację barier architektonicznych - osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują,

2. na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Likwidacja barier w komunikowaniu się i technicznych ma za zadanie umożliwienie lub znaczne ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywania podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, więc dofinansowanie może dotyczyć sprzętów, które zgodnie z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej temu służą.

Wysokość dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych wynosi do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Osoby niepełnosprawne, zainteresowane uzyskaniem ze środków PFRON takiego dofinansowania, powinny złożyć w PCPR pisemny wniosek wraz z wymaganymi załącznikami. Wnioski, szczegółowe zasady przyznawania dofinansowania oraz katalog sprzętu możliwy do sfinansowania dostępne są w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Miliczu oraz na naszej stronie internetowej www.pcpmilicz.pl

Dofinansowanie oraz jego wysokość zależne jest od wysokości środków finansowych, jakie w danym roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekáže samorządowi powiatowemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

5.4. Turnus rehabilitacyjny

- Turnus rehabilitacyjny jest jednym z elementów całego procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osoby niepełnosprawnej i może być dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji powiatowego centrum pomocy rodzinie. Turnus rehabilitacyjny ze swojego założenia powinien służyć rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych i tylko tym osobom przysługuje.
- Warunkiem otrzymania dofinansowania pobytu na turnusie rehabilitacyjnym jest udokumentowanie faktu niepełnosprawności uczestnika i spełnieniu kryterium dochodowego.

Przy rozpatrywaniu wniosku o dofinansowanie bierze się pod uwagę stopień i rodzaj niepełnosprawności wnioskodawcy oraz wpływ niepełnosprawności na możliwość realizacji przez wnioskodawcę kontaktów społecznych w codziennym funkcjonowaniu, a także uwzględnia się na korzyść wnioskodawcy fakt niekorzystania z dofinansowania w roku poprzednim. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenia o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności.

Uzyskanie dofinansowania w danym roku nie wyklucza uzyskania dofinansowania w roku następnym.

Wysokość dofinansowania wynosi:

1. 27% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności, osoby niepełnosprawnej w wieku do 16 roku życia oraz osoby niepełnosprawnej w wieku 16-24 lat uczące się i niepracujące, bez względu na stopień niepełnosprawności;
2. 25% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
3. 23% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej z lekkim stopniem niepełnosprawności;
4. 18% przeciętnego wynagrodzenia - dla opiekuna osoby niepełnosprawnej;
5. 18% przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej, niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności.

Osoba niepełnosprawna w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia o przyznaniu dofinansowania, nie później jednak niż na 21 dni przed dniem rozpoczęcia turnusu rehabilitacyjnego, przekazuje centrum informację o wyborze turnusu, w którym będzie uczestniczyła.

Ośrodek i organizator turnusu - wybrane przez osobę niepełnosprawną - muszą posiadać odpowiedni wpis do rejestru ośrodków i organizatorów, obejmujący okres trwania turnusu rehabilitacyjnego.

Przekazanie dofinansowania organizatorowi turnusu następuje w terminie 7 dni od dnia otrzymania oświadczenia organizatora turnusu, jednak nie później niż na 7 dni przed rozpoczęciem tego turnusu. Organizator - przekazuje PCPR oświadczenie nie później niż na 14 dni przed dniem rozpoczęcia turnusu.

Rozliczenie dofinansowania następuje na podstawie faktury lub innego dokumentu potwierdzającego opłacenie uczestnictwa osoby niepełnosprawnej lub jej opiekuna na turnusie.

Osoby niepełnosprawne, zainteresowane uzyskaniem ze środków PFRON takiego dofinansowania, powinny złożyć

w PCPR pisemny wniosek wraz z wymaganymi załącznikami. Wniosek dostępny jest w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Miliczu oraz na naszej stronie internetowej www.pcpmilicz.pl

Dofinansowanie oraz jego wysokość zależne jest od wysokości środków finansowych, jakie w danym roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazuje samorządowi powiatowemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

5.5. Dofinansowanie usług tłumacza migowego:

W dniu 29 maja 2012 roku zmieniło się Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w ramach którego osoby niepełnosprawne mogą się ubiegać o dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Zgodnie z zapisami ww. rozporządzenia wysokość dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika nie może być wyższa niż 2% przeciętnego wynagrodzenia za godzinę jej świadczenia, a dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych ze środków Funduszu. Wniosek można złożyć w każdym czasie i winna to zrobić osoba niepełnosprawna ubiegająca się o dofinansowanie w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Więcej szczegółowych informacji można uzyskać pod numerem telefonu 71 3841384

5.6. „Aktywny Samorząd”

Powiat Milicki od 2012r. realizuje pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Realizatorem zadań w ramach programu jest PCPR w Miliczu.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

1. Cele szczegółowe programu:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

Szczegółowe informacje o programie dostępne są na stronie internetowej www.pcpmilicz.pl oraz w siedzibie PCPR w Miliczu ul. Trzebnicka 4B

UWAGA:

Program rokrocznie ulega modyfikacji.

5.7. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeka o niepełnosprawności do celów pozarentowych.

Wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności składa się w powiatowym zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Do wniosku o wydanie orzeczenia należy załączyć:

- Zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane przez lekarza, pod którego opieką znajduje się wnioskodawca (może to być lekarz pierwszego kontaktu), zaświadczenie takie ważne jest 30 dni od daty wydania i w tym czasie należy złożyć wniosek,
- Kserokopie dokumentacji medycznej (historia choroby) umożliwiające ocenę stopnia niepełnosprawności,
- Kserokopię dowodu osobistego/paszportu/prawa jazdy, a w przypadku osób niepełnoletnich: kserokopię legitymacji szkolnej, kserokopię pierwszej strony książeczki zdrowia dziecka z nr PESEL dziecka oraz kserokopię aktu urodzenia.
- Do wniosku o wydanie orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień należy dołączyć dokumentację medyczną

(kserokopie), kserokopię orzeczenia o inwalidztwie (KIZ) lub niezdolności do pracy (ZUS) oraz inne posiadane dokumenty, mogące mieć wpływ na ustalenie wskazań do ulg i uprawnień.

Wymagane druki wniosku do wypełnienia oraz zaświadczenia lekarskiego można otrzymać w siedzibie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności bądź na stronie internetowej www.pcpmilocz.pl.

WAŻNE!!!

„KONWENCJA ONZ O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH”

6 września 2012r. Prezydent RP ratyfikował Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Tekst konwencji jest dostępny m.in. na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Miliczu www.pcpmilocz.pl

VI. UBEZWŁASNOWNIENIE

Podstawa prawna: kodeks cywilny

UBEZWŁASNOWNIENIE jest to ograniczenie osoby fizycznej w możliwości dokonywania czynności prawnych. Kodeks cywilny przewiduje dwa rodzaje ubezwłasnowolnienia:

- **ubezwłasnowolnienie całkowite**, które może być zastosowane w stosunku do osoby, która ukończyła trzynaście lat i wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych nie jest w stanie kierować swoim postępowaniem. Dla osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie ustanawia się opiekę, chyba że pozostaje ona pod władzą rodzicielską.
- **ubezwłasnowolnienie częściowe**, które może być zastosowane w stosunku do osoby pełnoletniej, której wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw. Dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia się kuratelę.

Wniosek o ubezwłasnowolnienie może złożyć do sądu tylko określony w kodeksie postępowania cywilnego krąg osób: małżonek osoby, która ma być ubezwłasnowolniona, jej krewni w linii prostej (rodzice, dziadkowie, dzieci, wnuki), rodzeństwo, przedstawiciel ustawowy (opiekun), przysposabiający (ten, który adoptował osobę, która ma być ubezwłasnowolniona) i prokurator. We wniosku o ubezwłasnowolnienie powinno zostać określone, czy żąda się ubezwłasnowolnienia całkowitego czy częściowego. Ma to znaczenie ze względu na czas złożenia wniosku. O ubezwłasnowolnienie całkowite można złożyć wniosek po ukończeniu przez osobę, która ma być ubezwłasnowolniona, lat trzynastu. O ubezwłasnowolnienie częściowe najwcześniej na rok przed osiągnięciem przez osobę, która ma być ubezwłasnowolniona, pełnoletności.

Obowiązki opiekuna i kuratora

Do podstawowych obowiązków opiekuna i kuratora należą: piecza, zarządzanie, reprezentowanie. W ramach pieczy nad osobą ubezwłasnowolnioną opiekun musi zadbać, aby ubezwłasnowolniony miał środki do życia, opiekę lekarską itd. To właśnie opiekun może się starać o umieszczenie, w razie konieczności, osoby ubezwłasnowolnionej w odpowiedniej placówce, np. domu pomocy społecznej, szpitalu. Jednak w takiej sprawie opiekun musi uzyskać zgodę sądu opiekuńczego. Zarządzanie z kolei polega na dbaniu o majątek ubezwłasnowolnionego. Do pierwszych zadań opiekuna związanych z zarządzeniem majątkiem ubezwłasnowolnionego należy sporządzenie inwentarza majątku ubezwłasnowolnionego i przedstawienie go sądowi. Jeżeli ten majątek jest nieznaczny, sąd opiekuńczy może zwolnić opiekuna z tego obowiązku. Natomiast reprezentowanie oznacza zastępowanie osoby będącej pod opieką w dokonywaniu czynności prawnych, składaniu oświadczeń woli. Istnieje jednak zastrzeżenie, że we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby ubezwłasnowolnionej lub jej majątku, opiekun powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego. Opiekun ma również obowiązek w terminach oznaczonych przez sąd, nie rzadziej jednak niż raz w roku, sporządzać sprawozdanie dotyczące osoby pozostającej pod opieką oraz rachunki z zarządu jej majątkiem.

VII. PRZYDATNE ADRESY

- **Starostwo Powiatowe** ul. Wojska Polskiego 38, 56-300 Milicz 71, 3841328
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** ul. Trzebnicka 4B, 56-300 Milicz, 71 3841384
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności** ul. Trzebnicka 4B, 56-300 Milicz, 71 3841384
- **Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom nad Baryczą” w Sułowie** ul. Kolejowa 43, 56-300 Milicz, 71 3847274 (siedziba ulegnie zmianie na Krośnice, ul. Kwiatowa 1 – Zespół placówek opiekuńczo – wychowawczych do 14 dzieci)
- **Milickie Stowarzyszenie „Razem Bliżej” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym** ul. Armii Krajowej 2, 56-300 Milicz, 71 3840745
- **Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku** ul. Kombatantów 1, 56-300 Milicz, 71 3841446
- **Dom Pomocy Społecznej dla osób psychicznie chorych** ul. Kwiatowa 9, 56-320 Krośnice, 71 3846105
- **Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi** ul. Osadnicza 1c, 56-300 Milicz, 71 3831155
- **Powiatowy Urząd Pracy** ul. Wojska Polskiego 40, Milicz, tel. 71 3842041
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej** ul. Osadnicza 1c, 56-300 Milicz, 71 3831155
- **Ośrodek Pomocy Społecznej** ul. Trzebnicka 2, 56-300 Milicz, 71 3841349
- **Sąd Rejonowy w Miliczu** ul. Piłsudskiego 10, 56-300 Milicz, 71 3843936
- **Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy** ul. Armii Krajowej 2, 56-300 Milicz, 71 3840745
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** ul. Gen. Władysława Sikorskiego 45, 56-330 Cieszków, 71 3848108
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** ul. Sportowa 4, 56-320 Krośnice, 71 3846194
- **Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych** ul. Kopernika 20, 56-300 Milicz, 71 3841110
- **Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** ul. Wojska Polskiego 21, 56-300 Milicz, 71 3831942
- **Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej** ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, 22 6611000
- **Komenda Powiatowa Policji** ul. Kościuszki 4, 56-300 Milicz, 71 3806200
- **Powiatowe Centrum Edukacyjne i Psychologiczne – Pedagogiczne** ul. Trzebnicka 4B, 56-300 Milicz, 71 3840237
- **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** ul. Szewska 6/7, 50-053 Wrocław, 71 3467440
- **Dolnośląski Urząd Wojewódzki** pl. Powstańców Warszawy 1, 50-951 Wrocław, 713406000, 71 3406273
- **Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności** pl. Powstańców Warszawy 1, 50-951 Wrocław, 71 3406959, 71 340-68-47
- **Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych** ul. Gałczyńskiego 4, 00-362 Warszawa, 22 826 9673
- **Polski Związek Głuchych Zarząd Główny** ul. Podwale 23, 00-261 Warszawa, 22 8314071 (do 73)
- **Polski Związek Niewidomych Zarząd Główny** ul. Konwiktorska 9, 00-216 Warszawa, 22 8313383
- **Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym** ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa, 22 8488260
- **Punkt Usług Informacji i Poradnictwa Zawodowego dla Osób Niepełnosprawnych** ul. Podwale 12, 47-400 Racibórz, 32 4158823
- **Narodowy Fundusz Zdrowia – Oddział Dolnośląski** ul. Joannitów 6, 50-525 Wrocław, 71 7979100
- **Fundacja Aktywnej Rehabilitacji FAR** ul. Inspektorowa 1, 02-711 Warszawa, 22 6518802, 22 6518803
- **Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Centrum Informacyjne SM** pl. Konstytucji 3/94, 00-646 Warszawa, 22 7451125
- **Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem - Zarząd Główny** ul. Oleandrów 4 m.10, 00-629 Warszawa, 22 8259839
- **Polski Związek Emerytów i Rencistów** Al. Jerozolimskie 30, 00-024 Warszawa, 22 827 09 15
- **Polskie Towarzystwo Chorób Nerwowo-Mięśniowych** ul. Św. Bonifacego 10, 02-914 Warszawa, 22 642 75 07

*Stan prawny na dzień 25.07.2013r.
Niniejsza broszura jest dystrybuowana bezpłatnie*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miliczu

ul. Trzebnicka 4B, 56-300 Milicz

tel. 71 38 413 84

e-mail: pcprmilicz@wp.pl

www.pcprmilicz.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

www.pcprmilicz.pl